

Het Loonwijzer-project bestaat uit een website www.loonwijzer.nl met een salarischek voor de lonen van ruim 160 beroepen toegespitst op de situatie van de bezoeker, beschrijvingen van beroepen, een doorlopende enquête en nog veel andere informatie. De auteurs zijn betrokken bij de analyse van de enquête. In de Loonwijzer-enquête zijn jongeren en vrouwen wat oververtegenwoordigd, maar de gegevens zijn gewogen zodat ze een betere afspiegeling vormen van de Nederlandse beroepsbevolking.

WERKSTRESS IN DE ZORG

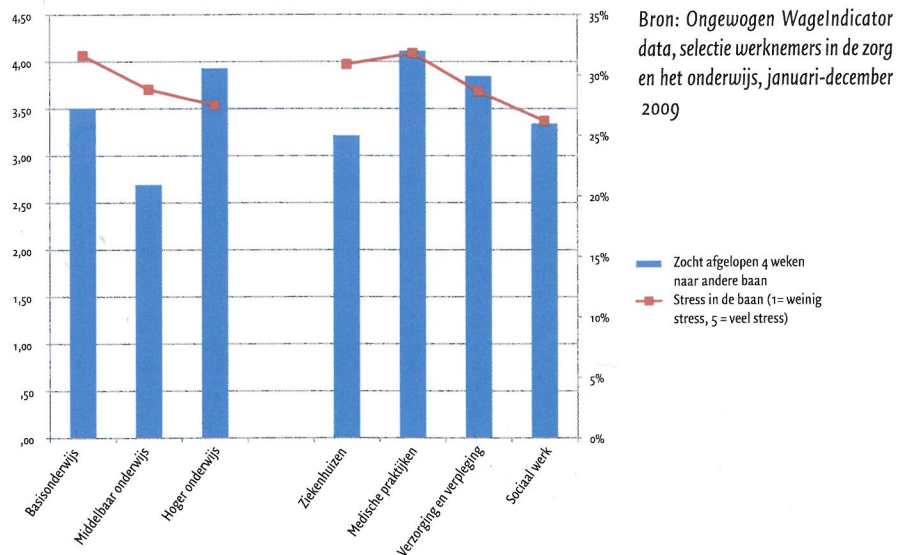
De arbeidsmarkt in de zorgsector lijkt de komende jaren onder grote spanning te komen. Zo werden in mei de resultaten bekend van de Nationale Enquête Werken in de Zorg, een initiatief van zorgverzekeraar Menzis. Daaruit komt naar voren dat de onvrede onder werknemers in de zorg groot en breed gedeeld is. Dat is vooral terug te voeren op te hoge werkdruk, te veel administratie en te weinig geld voor de zorg. Volgens het persbericht van Menzis denkt ruim de helft van de respondenten wel eens na over een baan buiten de zorg.

De vraag is of er zo'n duidelijk verband bestaat tussen ervaren werkstress of werkdruk aan de ene kant en het zoekgedrag van mensen op de arbeidsmarkt aan de andere kant, zoals wordt gesuggereerd. We zijn dat voor de zorg in ons land nagegaan op basis van Loonwijzer-uitkomsten voor 2009. We hebben daarbij de antwoorden op de vraag "Moet je in je baan onder druk werken?" vergeleken met de mate waarin de invullers van de Loonwijzer in de vier weken voor het invullen naar een andere baan hebben gezocht. Dat hebben we gedaan voor vier sectoren van de zorg: ziekenhuizen, medische praktijken (werknemers in huisartsen-, fysiotherapeuten- en andere praktijken), verzorging en verpleging (waaronder ouderen- en gehandicaptenzorg), en sociaal werk (waaronder ambulante geestelijke gezondheidszorg). Er blijkt inderdaad een vrij grote samenhang te bestaan tussen veel stress en actief zoekgedrag. Met een gemiddelde score

van 4,09 op een schaal van 1 (weinig stress) tot 5 (veel stress) is de stress in de baan het hoogst onder de werkenden in medische praktijken. Zij vertonen ook het meest actieve zoekgedrag: 32% zocht de afgelopen vier weken een andere baan. De stress onder degenen in sociaal werk is daarentegen het laagst (een score van 3,37), en het blijkt dat zij ook minder actief zoeken (26%), hoewel de werkenden in ziekenhuizen nog iets minder actief waren (25%).

Is deze samenhang tussen stress en zoeken op de arbeidsmarkt typerend voor de zorg, of geldt die algemeen? Om daar wat meer over te zeggen, hebben we dezelfde soort Loonwijzergegevens over 2009 tegen het licht gehouden voor het onderwijs, een sector die in veel opzichten met de zorg vergelijkbaar is. Ook het onderwijs is een (semi-)overheidssector, sterk gereguleerd, waarin veel geschoolde professionals en vrouwen werken. Bovendien lijken de arbeidsmarkten en de beloningsstructuren van beide sectoren op elkaar. Het onderwijs

hebben we verdeeld in basis-, middelbaar- en hoger onderwijs. Van die drie hebben de respondenten werkzaam in het basisonderwijs het hoogste stressgemiddelde (4,07), en heeft 27% de afgelopen naar een andere baan gezocht, terwijl onder de groep met het laagste stressniveau (een score van 3,54), de werkenden in het hoger onderwijs, relatief de meeste zoekers (32%) te vinden zijn. De groep met het minst actieve zoekgedrag, degenen in het middelbaar onderwijs (21%), zitten er met een score van 3,71 qua stressniveau tussenin. Bij werknemers in de zorg lijken onvrede en stress in het werk zich vrij direct te vertalen in actief op zoek gaan naar een andere baan, terwijl die samenhang in het onderwijs minder duidelijk bestaat. Er zijn daar waarschijnlijk andere factoren in het spel. Dat kan gaan om trouw aan het beroep en de werkomgeving, maar wellicht zijn er in het onderwijs ook minder alternatieven op de arbeidsmarkt voorhanden.

Maarten van Klaveren is senior onderzoeker/consultant bij STZ advies & onderzoek, Eindhoven.
Kea Tijdens is onderzoekscoördinator bij AIAS, Universiteit van Amsterdam.